

3e Lustrumreünie van de Stichting Ronde- en Platboord

¹ Voor deelnemers en toeschouwers had het soms net zo goed het jaar 1800 kunnen zijn. Wat dat betreft kan gezegd worden dat het de organisatoren gelukt is om — mede dankzij de voortreffelijke costuums — een sfeer uit de oude tijden op te halen en die nu opnieuw te laten proeven aan hen die met hun klassieke jacht — of het bouwjaar nu anno 1870 of 1970 is — meededen aan het waterspel, het admiraalzeilen of het hardzeilen.

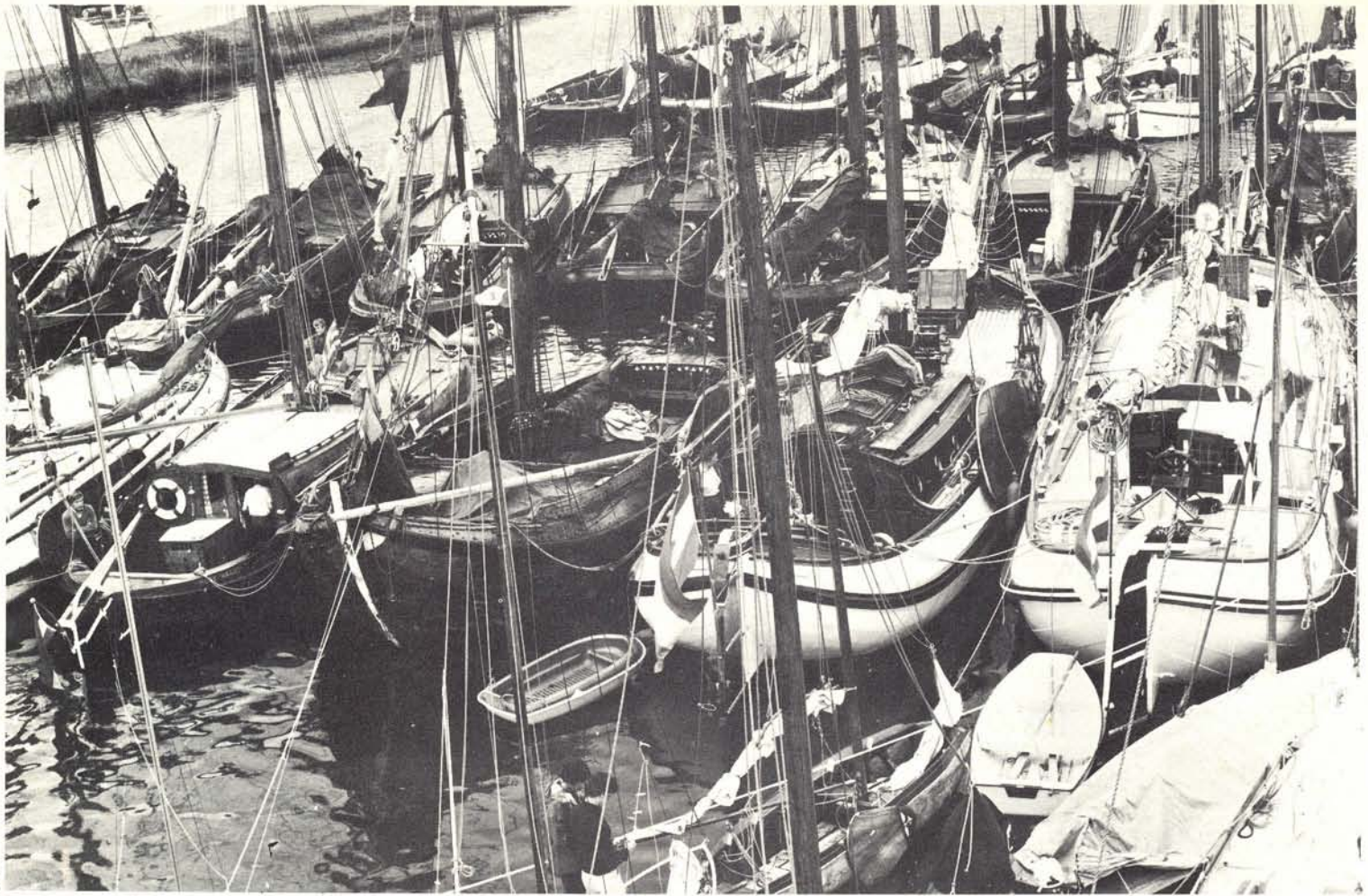
Op vrijdag 10 juli begon het feest. Toen bleef een stroom van oud-Hollandse jachten aankomen in de Lemmer. Meer dan 200 liepen er binnen! De fraaie aanlegplaatsen, die de gemeente snel had aangelegd in de Rienhaven — met overal aanduidingen van de deelnemernummers — werden helaas maar door weinigen benut. Velen vonden het gemakkelijker om buiten te blijven liggen, in de Vluchthaven. Dit had dan wel tot gevolg dat daar rijen van 12 schepen dik ontstonden en bovendien bleef er maar zeer weinig ruimte over voor schepen die **wel** naar hun aangegeven ligplaats gingen zoeken. Na eenmaal een plaats te hebben veroverd, staken de bemanningen zich in een 18e eeuwse costume. Er moest onderscheid blijven; men zag plotseling overal kapiteits en „kapiteinses” rondlopen, in de flanken bijgestaan door burgers, burgeressen en natuurlijk matrozen en scheepsjongens.

Het geplande waterspel bestond uit een opnieuw opvoeren van de aanval der Engelsen op de Lemmer op 29 september 1799, naar het dagboek van Poppe Jansz. Poppes. Op 24 september werd door een der Engelse kapiteins in „De Wildeman” onderhandeld met de Raad der Gemeente. Helaas werd de Lemmer opgeëist. De Bataafse kanonneerboten, die de Lemmer moesten verdedigen, vluchtten in paniek binnendoor naar Heeg. De Engelsen, ongeduldig geworden voor de kust, begonnen met hun kanons de stad te bestoken. Al spoedig gaf de Lemmer zich over en de Engelsen kwamen aan wal. De bezetting duurde amper twee weken; daarna trokken de Engelsen zich terug met medeneming van vers voedsel in de vorm van koeien en schapen.

Het is heden ten dage natuurlijk moeilijk om een dergelijke strijd weer te ensceneren. Het werd echter geprobeerd. Voor de ondeskundige toeschouwer leek het alsof de vloot ditmaal niet vluchtte, maar voor anker op de rede bleef liggen, terwijl de Engelsen uit zee kwamen aanzeilen en -motoren. Plotseling bleek dat bij enkelen het zeeroversbloed nog altijd stroomt en het werd een strijd van jewelste.

Het geschut — lees emmers water — werd door de bemanningen klaar gehou-

mi jachten Lemmer 10-12 juli '70

den om te vuren — lees: leeg te plenzen over de voor anker liggende jachten, die geheel machteloos waren. De Lemmerse vloot verdedigde zich echter goed en het werd een schitterende strijd. Plotseling werd het kruitschip geraakt en temidden van een helse gloed schoten tientallen vuurpijlen met daverende knallen de lucht in. Op vele schepen brandden de teerpotten (Bengaals vuur) zodat de talrijke toeschouwers een goede indruk kregen van de verwoede strijd die geleverd werd.

Het was in het donker wat moeilijker voor beide partijen om een plaatsje aan de wal te krijgen, want de inheemse vloot moest eerst anker-op terwijl de Engelse vloot direct door kon varen naar de haven om daar de overwinning te vieren — ook ditmaal voor een groot deel in dezelfde „Wildeman”.

Na een rumoerige nacht — het was blijkbaar voor enkele der overwinnaars wat moeilijk om geluidloos over de voordekken te „sluipen” — was op zaterdagmorgen menig schipper met zijn bemanning druk doende om alles klaar te maken voor het komende admiraalzeilen. Zeilen werden gereefd en dekken geschrobt.

Reeds om 9.30 uur moesten de kapiteins zich melden voor een palaver waar de gehele strategie van het admiraalzeilen uit

de doeken werd gedaan.

Al vroeg werd op sommige schepen het „los voor en achter” geroepen — soms eerst door de schepen die het dichtst bij de wal lagen — zodat er aardig wat vaarbomenwerk en stuurmanskunst bij te pas kwamen zonder beschadigingen weg te komen.

Benoorden de Lemstergeul waren boeien uitgelegd, voor elk eskader een. Tegen 2 uur lagen honderden jachten klaar op de hun aangegeven plaatsen in eskaders aan de boeien, en er stond een fikse wind zodat het een gestamp en geslinger van jewelste was. In plaats van náást elkaar, waren verschillende eskaders kop-aan-kont gaan liggen. Eindelijk kwam het sein — losgooien! Na wat problemen met zeil zetten en de plaats vinden in het eskader kwam er wat orde in het enorme veld van schepen. Vóór de wind kwamen de eskaders langs het Statenjacht „Friso” waar de Admiraal van de vloot, de Commissaris der Koningin in Friesland, begroet werd door de fok te strijken. Het was voor de diverse bemanningen een hele toer om op hun plaats in het eskader te blijven, want de snelheden liepen zelfs bij gelijksoortige schepen sterk uiteen. Dankzij de „achteruits” van de motoren was een en ander gelukkig in de hand te houden. Het

was soms wel wat zenuwslopend als de ver uitstaande giek van het ene schip boven het boord van het andere kwam, en dat met een vaartje van 4 à 5 knopen voor-de-wind.

Gelukkig liep alles goed af; ook dit was een onvergetelijk schouwspel.

Een van de prachtigste momenten bij het admiraalzeilen was wel het in kiellinie varen van een 15-tal tjotters. Aan-de-wind kwamen ze aanzetten, zwaar gereefd en lekker in de wind hangend, terwijl op vele scheepjes een man aan de lage kant het binnengekomen water aan het uitschepen was.

De middag ging veel te snel om en dank zij veel geduld en behulpzaamheid konden alle jachten weer een plaatsje vinden, en weer kwam het ritueel van het afmeren. De meesten dachten „komt tijd komt raad”. Voor meer dan 500 man was er 's avonds een plaatsje in „De Helling”, waar een prima diner werd opgediend. Opgeluisterd door speeches werd de W. H. de Vosprijs uitgereikt aan Mr. B. J. Linthorst Homan, oud-Commissaris der Koningin in Friesland, voor al zijn verdiensten op het gebied van de watersport, het aankweken van de belangstelling voor de oud-Hollandse jachten en het actief gebruiken van het Statenjacht

3

4

„Friso”.

Ook werd de Lange Afstand Beker uitgereikt aan Ir. H. W. Bunschoten met zijn Tholense Schouw „de Kemphaan” (een van de deelnemers aan de paling-aken-tocht).

Zondag 12 juli zou, na de bijzondere kerkdienst door Ds. Matzer van Bloois, om 12.30 uur het grootste evenement plaatsvinden: het hardzeilen. Al deden niet alle 220 schepen mee, het waren er eigenlijk toch nog te veel. Het werd voor verschillende schepen een tragische zeilmiddag.

Een vreemde gang van zaken was, dat de kleinste klassen het eerste startten. Daarna kwamen de grotere pas aan de beurt, die op het kruisrak de kleinere schepen opliepen en moesten voorbijlopen.

Dat heeft niet alleen veel zenuwen, maar ook brokken gekost. Verschillende jachten moesten de strijd opgeven; anderen bereikten meer of minder gehavend toch nog de eindstreep. Waarschijnlijk niet alleen vanwege het feit dat men wat te dicht op elkaar zat, maar ook doordat er een frisse bries stond en niet elk jacht een getrainde wedstrijd bemanning aan boord had.

Toch was het een spannende wedstrijd en er werd bij het opkruisen naar de gas-

ten op zee veel gevergd van de bemanningen en natuurlijk ook van de schepen.

Na de wedstrijd was het voor de derde en laatste maal een gedrang voor een goed plaatsje. Veel jachten echter schutten de stad Lemmer in, om een rustige nacht te hebben en direct maandagmorgen door te kunnen gaan naar de Friese Meren om daar de vakantie voort te zetten.

De prijsuitreiking 's avonds werd een paar maal uitgesteld omdat de protestencommissie onvindbaar was terwijl er enige protesten behandeld moesten worden. Uiteindelijk kon ook het laatste programmapunt afgehandeld worden.

Al met al mag de Stichting Stamboek Ronde- en Platbodemjachten-reünie, die weer heeft aangetoond dat de liefde voor het oud-Hollandse scheepstype nog lang niet aan het tanen is. Integendeel, men mag eerder van een hernieuwde bloei spreken. Ieder jaar komen er nieuw gebouwde jachten bij en ieder jaar zien oude schepen er weer mooier uit omdat er wéér een stukje van een boeisel of boeg geres-taureerd is. Zo te zien had de heer Kersken Sr. gelijk toen hij zijn boek met ontwerpen van ronde- en platbodemjachten tot titel gaf „Hollandse Jachten van de Toekomst”! ●

1. Met hun ruige rompen en getaande zeilen blijven de botters een klasse apart.

2. Botters, Lemsteraken, een grote Poon en een Fries schouwtje gezellig bijeen.

3. Kapiteins en kapiteinses, verzameld op „de Oude Willem”.

4. Aan boord van het Statenjacht „Friso”. De Admiraal, de Commissaris der Koningin in Friesland, neemt het saluut van de passerende eskaders in ontvangst.